

NOVICA ali SPOROČILO ZA JAVNOST

»Hi.Tech Slovenia« v Indiji – od priložnosti na indijskem trgu do interesov vlagateljev

Ljubljana, 1. december 2014 – 20. in 21. novembra 2014 je v Indiji v New Delhiju potekal največji tamkajšnji letošnji mednarodni dogodek in sejem na temo znanja in njegove uporabe »Knowledge Expo 2014,« ki ga organizira Združenje indijske industrije (CII). Z namenom komercializacije visoko tehnoloških izdelkov in rešitev ter rasti izvoza visokih tehnologij se je omenjenega dogodka udeležila tudi slovenska delegacija pod okriljem Ministrstva za izobraževanje znanost in šport (MIZŠ) in Javne agencije SPIRIT Slovenija. Slovenija se je na dogodku predstavila v okviru nacionalnega paviljona pod skupnim imenom »Hi.Tech Slovenia« ter imela tudi štiri nastope na konferenčnem delu, kjer so se predstavili slovenski mehanizmi poslovno-tehnološkega in inovacijskega okolja, priložnosti za vlaganja v Slovenijo kot poslovno-tehnološki hub v Evropi, prednostna področja in panoge v Sloveniji ter priložnosti za sodelovanje na področju znanj in raziskav.

Zakaj Hi.Tech Slovenia?

Namen udeležbe slovenskih visokotehnoloških podjetij na sejmu Knowledge Expo 2014 je nadaljevanje sodelovanja na podobnem dogodku v Indiji lani (GITA 2013), kjer so bile uspešno predstavljene kompetence slovenskih podjetij in interesnih gospodarskih ter poslovno-tehnoloških združenj. Cilj udeležbe je bil povezati različne deležnike slovenskega gospodarstva in s skupno udeležbo v Indiji predstaviti področja, ki Slovenijo na globalni ravni uvrščajo med pomembne tehnološke in poslovne partnerje. To so hkrati tudi področja, ki so del strategije pametne specializacije. Način se je pokazal v praksi kot zelo koristen ter hkrati kot zelo časovno in stroškovno optimiran.

Pomen dogodka za tuja podjetja in države

Celoten dogodek je sestavljalo pet dopolnjujočih in prepletajočih se vsebinskih sklopov, ki so do letos potekali kot posamezni dogodki: drugi dogodek GITA – »Global Innovation and Technology Alliance«, četrti Vrh o oblikovanju, šesti Vrh o intelektualni lastnini, Vrh o inovacijah in podjetništvu ter četrti Vrh o visokošolskem izobraževanju. Na sejmskem delu je bilo več kot 140 razstavljalcev iz 25 držav. Posebej zanimivi na takih dogodkih so predvsem nacionalni paviljoni, med katerimi je bil tudi slovenski pod imenom »Hi.Tech Slovenia«. Med najboljše organiziranimi in pripravljenimi nacionalnimi paviljoni gre izpostaviti predvsem Izrael in Norveško, če seveda pustimo ob strani, da so imeli Američani dva dni (18. in 19.11.2014) na voljo ekskluziven sejmski prostor za ameriško-indijski vrh (Summit). Redni udeleženci sodelovanja z Indijo so tudi Britanci in Španci, ki vsi po vrsti že izvajajo poslovno-tehnološke projekte v Indiji ob sodelovanju z GITA in CII. Gre pretežno za pilotne in demonstracijske projekte, ki so osnova za komercializacijo tehnologij in izdelkov na indijskem trgu.

Slovenski nastop je temeljil na sodelovanju med podjetniškim podpornim okoljem, kompetenčnimi centri, grozdi in centri odličnosti na eni strani ter ministrstvu in Javno agencijo Spirit na drugi strani. Na ta način je **Slovenija predstavila predvsem znanja, tehnologije ter izdelke in rešitve s strateških področij in panog**: učinkovite rabe energije, avtomatizacije procesov, IKT – informacijsko komunikacijske tehnologije in interneta stvari (IoT), zdravja in dobrega počutja, novih materialov ter bio-farmacije. Poudarki slovenske

predstavitve so temeljili na delu, aktivnostih in rezultatih članov podjetniškega podpornega okolja, kompetenčnih centrov in centrov odličnosti, skozi katere Slovenija uresničuje pospeševanje povezovanja in sodelovanja med podjetji in javno-raziskovalnimi ustanovami. Ob tem pa krepi posamezna področja in panoge okoli katerih se skladno s pripravljeno strategijo pametne specializacije oblikujejo jedra slovenske znanstveno-tehnološke in inovativne dejavnosti, s ciljem povečevanja izvoza znanja in izdelkov ter rešitev z višjo dodano vrednostjo.

Koncept prilagojen slovenski realnosti in prednostim

Ključno pri tovrstnem konceptu poslovno-tehnološkega nastopa (t.i. model tehnološkega mostu ali »technology bridge«), ki ni primeren zgolj za Indijo, je, da se k tem pobudam lahko **priključujejo tudi številna druga podjetja in ustanove ter se s tem krepi konkurenčnost panog v Sloveniji in ne zgolj posameznega podjetja**. Predvsem pa ostaja poudarek na ključnih vsebinskih področjih, kjer je potrebno v sodobnem svetu povezovati več različnih panog, podjetij in ustanov, da se doseže kritična masa in prave kompetence za višjo konkurenčnost in uspešno komercializacijo na mednarodnih trgih. V tem trenutku slovenski kompetenčni centri in centri odličnosti združujejo

skoraj 100 podjetij in več deset javnih in drugih raziskovalnih ustanov ter raziskovalnih oddelkov in laboratorijev, k temu podjetniško podporno okolje dodaja skoraj 400 start up podjetij, od katerih je dobra tretjina že naredila globalni preboj.

Slovensko delegacijo je v uradnem in protokolarnem delu vodil dr. Peter Maček, državni sekretar na MIZŠ. Poleg slovenskih vladnih predstavnikov Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) in javne agencije SPIRIT, so osrednjo ekipo na dogodku tvorili Tehnološka mreža ICT (ki je hkrati nosilec KC OpComm), TECES (ki je hkrati nosilec KC-SURE), centra odličnosti COBIK in Namaste, Tehnološki park Ljubljana. Gre za **skupek vseh tistih podpornih mehanizmov, ki delujejo na področju tehnologij, komercializacije, razvoja, inovacij in podjetništva in imajo skupen cilj povezovati in krepiti slovensko tehnološko industrijo pri internacionalizaciji**. Njihova prisotnost pa je pomenila tudi posredno prisotnost podjetij in organizacij, ki so člani teh podpornih mehanizmov. Tako so bila mnoga podjetja in organizacije tudi navedeni in opisani v katalogu dogodka ter tako tudi vidni obiskovalcem. Tri podjetja, Robotina, INEA in Kreal, so se tudi neposredno predstavila na dogodku, sicer v okviru enotnega nastopa, vendar pa tudi s prisotnostjo svojega predstavnika. S tem so izkoristila boljši neposredni stik ter tudi znižala stroške, ki bi jih sicer podoben samostojni nastop prinesel ali pa si ga celo ne bi mogla privoščiti. Na stojnici so potekale predstavitve (uporabljen enoten PPT) o posameznih podjetjih, centrih in ustanovah ter njihovih rešitvah, tehnologijah in ponudbi. Na osrednjem mestu se je na platnu projiciral [promocijski video](#), ki je pozicioniral Slovenijo kot visokotehnološko deželo in privabljal obiskovalce.

In rezultati?

Glavne rezultate ali poslovne priložnosti, predvsem tiste, kjer se pričakuje povezovanje in skupno nastopanje več podjetij in organizacij iz Slovenije, je mogoče strniti v naslednjih nekaj točk:

- a) **»100 Smart cities«**, indijski nacionalni program, ponujenih nekaj sodelovanj za slovenska tehnološka podjetja, ki so pripravljena svoje tehnologije, izdelke in storitve »mapirati« v okvir pametnega mesta in s tem potencialno vstopiti kot dobavitelji v izvedbeni projekt (predvideno za 2015). Slovenija ima potencial in možnost, da se z indijsko vlado dogovori za »dodelitev« vsaj enega od pametnih mest slovenskim izvajalcem (podobno, kot so to že storile druge vlade v Indiji)
- b) **»SPEED – Smart Power for Environmentally Sound Economic Development«**, projekt združenja indijskih industrij (CII), vabilo k sodelovanju slovenskih tehnoloških podjetij kot dobavitelje tehnologij, izdelkov in storitev. Poudarek predvsem na fotovoltaičnih rešitvah in mikro omrežjih kot

alternativa dizelskim generatorjem za aplikacije v industrijskih objektih in centrih, domovih ter telekomunikacijskih stolpih.

- c) **»Poslovno-tehnološki hub v Sloveniji za Evropo«,** ki se je pokazal kot ena od zelo privlačnih možnosti za mnoga podjetja in organizacije, s katerimi so se opravili razgovori na stojnici in na dogodku. Kar nekaj večjih tehnoloških podjetij je izrazilo interes in pripravljenost za prva poslovno-tehnološka vlaganja v Slovenijo, kjer bi imela svoj izhodiščni center za evropske operacije. Z nekaterimi so v teku že dogovori za obiske v prvi polovici 2015.
- d) **»Povezovanje z indijskimi grozdi«,** izražen interes, kar omogoča, da se poveže grozde med seboj in s tem ne samo posameznih podjetij, ampak vzpostavi dolgoročno sodelovanje na strateških panogah, ki so v interesu razvoja v Sloveniji. Največ potenciala je trenutno na ICT, energetiki, avtomobilski industriji in tudi izobraževanju ter zdravstvu.

Poleg zapisanih priložnosti za sodelovanje, je bilo pridobljenih tudi precej drugih neposrednih priložnosti za sodelovanje, ki jih bodo udeleženci izkoristili v okviru svojih načrtov in v sodelovanju s svojimi partnerji.

Več kot le sejmski nastop in predstavitve

Nastop Republike Slovenije in organizacijo dogodka Knowledge Expo 2014 sta sofinancirala Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) in Javna agencija SPIRIT, v organizacijo in izvedbo pa je aktivno vključen slovenski IKT grozd – Tehnološka mreža ICT ter posredno tudi združenje Slovenskih kompetenčnih centrov (CoCoSi). Udeležbo na dogodku so aktivno podprli tudi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za zunanje zadeve, še posebej veleposlaništvo v New Delhiju in Slovensko indijski poslovni svet. Slovenski vladni predstavniki so se z indijskimi sogovorniki sestali 19.11.2014 na 4. zasedanju mešane znanstveno tehnološke komisije med Republiko Slovenijo in Republiko Indijo, ki jo je vodila mag. Tea Glažar, vodja službe za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Na indijski strani je delegacijo vodil Dr. Arabinda Mitra, vodja oddelka za mednarodno bilateralno sodelovanje Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Indije in predstavnik odbora direktorjev in svetovalcev GITA.

Praksa v tujini je pokazala, da sta internacionalizacija in komercializacija zlasti za mala in srednja podjetja mnogo bolj učinkovita, če nastopajo povezano v obliki centrov, mrež ali grozdov ter vzpostavljajo dolgoročna tehnološko-poslovna sodelovanja. Tak primer je tudi tokratni skupni nastop v Indiji, ki smo ga poimenovali visokotehnološki most (Hi.Tech Bridge), ki je nadgradnja »običajne« udeležbe na sejmih ali v okviru diplomatskih delegacij.

Ministrstvu sta na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje znanstveno-raziskovalnega sodelovanja med Republiko Slovenijo in Republiko Indijo v letih 2015-2017, ki ga razpisujeta Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS v sodelovanju z Javno agencijo RS za raziskovalno dejavnost in Ministrstvo za znanost in tehnologijo republike Indije, katerega podlaga je program znanstveno-tehnološkega sodelovanja med obema državama za obdobje 2014-2016 podpisali protokol 4. Zasedanja s katerim so v sofinanciranje sprejeli 16 projektov. Sodelovanje med obema državama kaže, da se število izbranih projektov z leti povečuje.

Obe strani sta se tudi dogovorili, da bosta v naslednjem obdobju skušali **sodelovanje razširiti tudi na industrijske projekte**, pri čemur bodo vključene ustrezne pristojne inštitucije. Izbrani projekti se bodo začeli izvajati s 1. januarjem 2015 in bodo zaključeni z 31. decembrom 2017.

V povezavi s tem dogodkom bo v četrtek, 11. 12. 2014, v Tehnološkem parku v Ljubljani, potekal **dogodek »Poslovno tehnološki most z Indijo 2014«**, na katerem bodo udeleženci konference v Indiji delili izkušnje iz prve roke in odgovarjali na vprašanja udeležencev.

Kako naprej?

Predvsem je ključno graditi naprej in vztrajati v sodelovanju in skupnem nastopanju. Eno posamezno podjetje je premalo za uspešnejše konkuriranje in izrabo poslovnih priložnosti na velikih trgih, kjer so dodana

vrednost in prihodki veliki. V vsakem primeru pa se je koncept poslovno-tehnološkega sodelovanja med državami in skupnega nastopanja že dokazal kot zelo pomemben mehanizem za povečevanje konkurenčnost in možnost za uspešno komercializacijo slovenskega znanja, saj temelji na povezovanju kompetenc in kapacitet ter drugih sinergičnih učinkih skupnega nastopanja slovenskih podjetij pri prodoru na večjih trgih. Alternativa temu je neposredno vstopanje posameznih podjetij na trg z lastnimi prodajnimi ekipami in strategijami prodaje, ki pa se dokazano ni obnesla, saj zahteva velika finančna vlaganja, obenem pa posamezna podjetja zaradi omejenih kompetenc in kapacitet na velikih trgih ne morejo samostojno konkurirati za velike posle oziroma ponuditi integriranih rešitev ali izdelkov.

Predlogi za aktivnosti v 2015:

- Slovenija na državnem nivoju z Indijo dogovori možnost prevzema posla – izgradnje vsaj enega »pametnega mesta« (rok. 1H2015).
- Priprava načrta skupnih aktivnosti 2015-2017 v Indiji po nastavljenem modelu, fokus področij (rok. Januar 2015).
- Sistemska ureditev financiranja nosilcev tehnološkega mostu z Indijo za izvajanje poslovno-tehnološke internacionalizacije (rok. 1Q2015, del OP).
- Razširiti in okrepiti v Sloveniji vlogo znanja in tehnologij ter tehnoloških podjetij in organizacij skozi nadaljevanje pobude »Hi.Tech Slovenia«, postopno uporabiti tudi na drugih geografskih trgih

Zapisali: ekipa udeležencev dogodka

V Aziji je Indija tretja najpomembnejša zunanjetrgovinska partnerica RS (za Kitajsko in Korejo). Z 1,3 milijarde prebivalcev in 329 milijona gospodinjstev postaja Indija vse bolj pomembna tudi za slovenska podjetja, saj se kažejo številne možnosti sodelovanja na različnih področjih, kot so farmacija, avtomobilska industrija, informacijsko komunikacijske tehnologije, energetika in obnovljivi viri energije, nizko-ogljicne tehnologije (zelene tehnologije), okoljske tehnologije, kot je upravljanje z vodami, upravljanje z urbanimi odpadnimi vodami, predelava odpadkov. Slovenija je Indijo določila kot eno izmed prioritetnih držav, na katerih je treba spodbuditi gospodarsko sodelovanje, zato je treba podpreti fokusiran pristop predstavitve slovenskega gospodarstva na področjih, kjer slovenska podjetja dosegajo visoko tehnološko raven.